

23 Ocak
2024

HAFTALIK GÜNDEM

“YÜKLEN EMEKLİ KAZANACAKSIN”

AKP yönetiminin emeklileri sürüklediği ekonomik yıkım başta emekliler olmak üzere bütün halkın nefretine sebep oluyor. Örgütlü ve örgütsüz tepkilerdeki artış Erdoğan yönetiminin ayağına dolanıyor. Taviz üstüne taviz vermek zorunda kalan iktidar inandırıcılığını yitiriyor.

Önce, TÜİK'in artık kimse tarafından inandırıcı bulunmayan düşük enflasyon oranlarına dayanarak bütün emeklilere, memurlara ve kamu işçilerine düşük zam verdiler.

Memurlar ve memur emeklileri toplu sözleşmeden doğan hakları nedeniyle resmi enflasyonun biraz üzerinde maaş artışına hak kazandı. Memur ve emekli sandığına bağlı emekliler için yüzde 12'lik toplu sözleşme farkı TÜİK'in açıkladığı orana eklenince maaş artışı yüzde 49,5 oldu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla toplu sözleşme yapamayan Bağkur ve SSK emeklilerinin maaş artışı yüzde 37,5'ta kaldı. Seyyane yapılan zamlarla 7 bin 500 lira düzeyine çıkarılan en düşük emekli maaşı ise 10 bin liraya çıkarıldı. Yani milyonlarca emeklinin maaş artışı yüzde 33'te, TÜİK'in sahte oranlarının bile altında kaldı.

Büyük tepki oldu. Başta emekliler olmak üzere bütün halk için nefret kaynağı oldu. Emekli örgütleri harekete geçti. Büyük kitlesel eylemler olmasa bile yağmur çamur demeden, soğuk sıcak demeden birçok yerde basın açıklamaları yapıldı. Hiçbir şey yapamayan emekliler söylenmeye, dert yanmaya başladı. Uzatılan mikrofonlara yoksulluğun ve yokluğun yalın gerçekleri aktarıldı. Başta ilerici siyasi partiler olmak üzere AKP dışındaki hemen hemen bütün partiler, MHP dahil, emeklilere yapılan zammı kabul etmediklerini söyledi.

Sonra, sahneye büyük şatafatla giren reis yüce gönülden yüzde 5'lik bir artış daha çıkardı. Bağkur ve SSK emeklilerinin maaş artışlarını yüzde 42,5'e yükseltti. En

düşük maaş alan emekliler için hiçbir iyileştirme yapılmadı.

Tepkiler yatışmadı. Yoksulluğun pençesindeki milyonlarca emekli kendisiyle alay edildiğini düşündü. Emekli örgütleri, emekliler, sendikalar, partiler, odalar tepkilerine devam ettiler.

Şimdi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan 23 Ocakta yaptığı açıklamayla “SSK ve Bağ-Kur emeklilerimizin aylıklarının Ocak 2024 itibarıyla 6 aylık artış oranını yüzde 49,25'e yükseltiyoruz. Böylece bu yıl tüm emeklilerimizin aynı oranda artış almasını sağlıyoruz” diye duyurdu. İnsanın akli hâlâ verilmeyen yüzde 0,25'te de kalmıyor değil ama neyse o ayrıntı diyelim. Erdoğan da 24 Ocakta yaptığı açıklamayla bakanını doğruladı. Maaş artışları yüzde 33'te kalan milyonlarca emekliyle ilgili bir düzeltme hâlâ yok. Bu oranlar onlara da uygulansa maaşları 11 bin 200 lira olmalı. Emekli hareketi yükselmeye devam ederse bu kesimin maaşında da artış sağlanması olasıdır.

Bütün bu tavizler ve ek artışların asla yeterli olmadığı da ortada. En düşük emekli aylığının hiç olmazsa AKP öncesi döneme göre olması hedeflenmeli. Bu mücadele yükseltilirken AKP'nin iktidara geldiği dönemde ortalama emekli maaşının asgari ücretin yüzde 47 oranında üstünde olduğunu unutmamak gerekir. Yani bu oran korunsaydı şu an geçerli asgari ücret 17 bin 2 lira olduğuna göre ortalama emekli maaşı yaklaşık 25 bin lira olmalıydı.

Emeklilerin örgütlü tepkisi henüz kitlesel boyutlara ulaşmamışken, henüz kendi içinde dayanışmasını sağlamayı başaramamış örgütlerin çabaları sürerken iktidarın taviz üstüne taviz vermesi bize şu gerçeği söylüyor. “Örgütlen emekli kazanacaksın.”

MANDA/HİMAYE KABUL EDİLEMEZ

Millet Meclisinde 23 Ocak 2024 günü yapılan oylamada İsveç'in NATO'ya girmesini öngören protokol ne yazık ki kabul edildi.

Oylamaya 346 milletvekili katıldı. 287 milletvekili evet oyu verirken 55 milletvekili hayır oyu kullandı, 4 milletvekili çekimser kaldı.

AKP, MHP, CHP, Deva, Gelecek partileri bağımsızlığımıza, egemenliğimize ve dünya barışına sahip çıkmak yerine Amerikan emperyalizmi ile küçük ortaklarının dayatması doğrultusunda kabul oyu verdi.

Türkiye İşçi Partisi, Emek Partisi, Demokratik Sol Parti, Yeniden Refah Partisi, Demokrat Parti, Hüda Par, Saadet Partisi, İyi Parti halkın sesine uyup protokole karşı oy kullandı. HDP/DEM Parti grubu Genel Kurul salonunu terk ederken HDP/DEM ile ittifak yapan sosyalist parti ve gruplardan gelen 4 milletvekili de hayır oyu verdi.

İyi Parti meclis komisyonunda ve Genel Kurulda NATO'nun genişlemesine karşı olmadıklarını, İsveç'in teröre destek vermesi nedeniyle NATO'ya alınmasına karşı olduklarını, İsveç ve Amerika'dan bu konuda yeterli tavizler alınmadığını belirttiler. Yani halkın iradesine fikren değil, fiilen uydular.

CHP'den ise yalnız 18 milletvekili oturuma katıldı. 110 milletvekili Genel Kurula katılmadı. Burdur Milletvekili İzzet Akbulut hayır oyu verdi. Diğer 17 CHP milletvekili evet oyu verdi. Akbulut "110 milletvekilinin katılmadığı yalnız 17 vekilin

evet oyu verdiği NATO oylamasında CHP evet oyu vermiş sayılmaz. Bu karar CHP'yi bağlamaz" diye açıklama yaptı.

Tüm bu saydığımız nüanslarla birlikte yine de Türkiye halkının iradesine uyup mandacı/himayeci anlayışı reddeden 55 milletvekilini kutluyoruz.

İktidar partisi AKP, iktidar blokunun ortağı MHP, ana muhalefet partisi CHP, AKP'den kopma Deva ve Gelecek partileri, emperyalist dayatmaya baş eği NATO'nun genişlemesine oy vererek ulusal kurtuluş savaşının antiemperyalist mirasını bir kenara attılar. Türkiye'nin bağımsızlığını, egemenliğini savunma ve dünya barışını koruma çizgisini değil, Türkiye halkının kesinlikle reddettiği mandacı/himayeci anlayışı sürdürdüler.

Bu kararlar Kuzey kutbundan başlayarak Akdeniz'e kadar inen hatta Rusya'ya karşı oluşturulan NATO seddi tamamlanmış oluyor. Türkiye de bu politikaya onay vermiş oluyor. Bu onay aynı zamanda Türkiye'nin ulusal ve toprak bütünlüğünü, ulusal egemenliğini tehlikeye atan yeni olayların doğmasına zemin hazırlayacaktır. Türkiye halkı NATO'nun genişlemesine ve dünya savaşı çıkarma hazırlıklarına karşı mücadeleye devam edecektir. Türkiye NATO'dan çıkacaktır. Türkiye halkı dahil bütün bölge ve dünya halkları eninde sonunda NATO'nun varlığına da son verecektir.

FAİZ KARARI

25 Ocak Perşembe günü toplanan TC Merkez Bankası Para Politikaları Kurulu faiz oranını 250 baz puan arttırdı. Faiz yüzde 42.5'tan yüzde 45'e ulaştı. Faizler düzenli olarak arttırılmasına rağmen Mehmet Şimşek ve Hafize Gaye Erkan ikilisinin borç bulma girişimleri yetersiz kalıyor. Yerel seçim sonrası için alınan sözler var sadece.

TÜRKLER UZAYDA

Alper Gezeravcı uluslararası uzay laboratuvarına gitti. Bu ulusal gururu yükselten bir etki yarattı. Halkın bir kesimi büyük ilgiyle takip edip onaylar-ken diğer bir kesimde küçümsemeyle karşılandı. Az olsa da sosyalist çevrelerde de küçümseme eğilimi gösterenler oldu.

Bu olayın iki yönü var. İlk olarak, bütün dünyada uzaya çıkmak her ulus için gurur kaynağı olmuştur. Daha önce Hindistan, Pakistan, BAE, Mısır gibi ülkelerin yurttaşları da Sovyetler Birliği, Rusya ve Amerika tarafından uzaya götürülmüştü. O ülkelerde de ulusal gururu yükseltici etki yaratmıştı. Sonuç olarak Türkler de uzaya çıkan, insanlığa bu yönde katkı veren halklar arasında yerini almış oluyor. Uzay çalışmalarını için önemli bir eşik aşılmış oluyor.

Peki eleştiriler haksız mı? Tabii ki değil. Türkiye başkasının ürettiği bir araca ve istasyona parasını vererek gidiyor. Böyle kof bir yönü var. Ayrıca AKP bunu yerel seçimler için propaganda olarak kullanıyor. Bu da doğru. Kullanacak da. Başka bir yönden ise, "bu para buraya harcanacağına deprem bölgesinde çadırlarda kalanlara ya da emeklilere ayrılıysaydı" diye bir propaganda ile de birleşiyor. İnsanlarımızın beklentilerinin karşılanması elbette haklı bir talep ama bunun için uzay çalışmalarından para ayrılmasına gerek kalmayacak kadar zengin bir ülkeyiz. Sorunumuz paramızın olmaması değil, adaletsiz dağıtılması.

AKP'nin uzay çalışmalarını yürütüş biçimi, bu alanda geri kalmışlığımız ve bu ulusal başarıları kendi seçim propagandasına dönüştürmesi haklı olarak eleştirilebilir. Diğer yönden de bunun ulusal gurur kaynağı olduğunu da unutmamalıyız. AKP bunu her ne kadar kendi başarısı olarak sunsa da, bu yol cumhuriyet devrimlerinin sağladığı akıl bilim çağdaşlık ile, devrimlerin sağladığı ekonomik olanaklar ile açılmıştır.

ÇÜRÜME

MB Başkanı Hafize Gaye Erkan karşıtı bir kampanya başlatıldı. Kampanya etkili oldu. Çünkü söylenenlerin fazlası var, eksikliği yok. Ayrıca bu bilgiler CHP'nin ya da muhalefet çevrelerinin başarısıyla ortaya çıkan şeyler değil, aksine iktidar blokundaki iç mücadele sonucu, Bilal Erdoğan çevresinden sızdırılan bilgiler.

Gaye Erkan'ın babası, aşırı müdahaleci, kızının okul tercihlerini belirleyen, kızını sürekli devlet çevrelerine kabul ettirme gayretinde olan ve sonunda bunu başaran, kızının işine karışmakta sakınca görmeyen ve siyasi olarak MHP kökenli biri. Ailecek MB olanaklarını nasıl kişisel çıkarları için talan ettikleri, MB çalışanlarını tepeden bakan bir anlayışla adeta hizmetçileri gibi gördükleri anlaşılıyor. Bu tam bir çürüme.

Tartışmanın ise Gaye Erkan'ın Bilal Erdoğan'ın bir arkadaşını görevden almasıyla tetiklendiği anlaşılıyor. Arkadaşı işten alınca babasına koşan ve şikâyet eden Bilal, arkadaşının işe iadesini sağlamış. Bu da ayrı bir rezalet. İktidar blokundaki yüksek hırslı ikbal kavgaları bütün kirli çamaşırları ortaya dökmeye potansiyeli taşıyor.

Anlaşılan o ki Erdoğan, vaatlerini yerine getiremeyen Mehmet Şimşek ve Gaye Erkan ikilisine en hafif tabiriyle gözdağı vermek için; belki de görevden almaya hazırlandığı için bu bilgilerin ortaya faş edilmesine ses çıkarmıyor. Erkan üzerinden başlayan tartışmanın yükselmesinde, ikilinin ekonomiyi yavaşlatma politikalarının, kredi musluklarını kışmasının birçok şirketi iflasa sürüklemesi de etkili. AKP çevrelerinde de ekonomi politikalarının yarattığı sıkıntı bunaltıcı bir hâl alıyor.

FİDAN'DAN İRAN'A GÖZDAĞI

Orta Doğuda çok yönlü karmaşık ilişkiler emperyalistlerin böl parçala yönet taktikleri için uygun zeminler yaratmaya devam ediyor. Dışişleri Bakanı Hakan Fidan geçen hafta 16 Ocakta mecliste yaptığı konuşmada Talabani liderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği KYB'yi "Biz KYB'yi terör örgütüyle işbirliği yapmaması konusunda uyardık, belli yaptırımlar uyguladık. Tekrar uyarıyoruz, bu yaptıklarımız işe yaramazsa daha ileri tedbirler almaya hazırız" diyerek açıkça tehdit etti. Bu arada haber kanallarındaki yorumcular da hep birlikte ağız değiştirerek "terör tehdidi Süleymaniye'den, Talabani bölgesinden geliyor" diye propagandaya başladı.

KYB, 1975 yılında Kürdistan Demokratik Partisi KDP'den Leninist fraksiyon olarak ayrılan, başlarda sosyalist yönelimli olsa da 1990'lı yıllarda Türkiye ile kurduğu ilişkilerle Özalıcı olarak Amerikan politikalarına uyum sağlamaya başlayan, sonraları doğrudan Amerikancı olan sosyal demokrat bir parti. Irak Kürtlerinin daha şehirli, aydın kesimlerine dayanan bir yapısı var. KDP ise daha feodal ve kırsal kesimlerin temsilcisi. KYB'nin etkili olduğu Süleymaniye Irak'taki Kürtlerin siyaset ve kültür hayatının başkenti sayılıyordu. Bölgede genel olarak Kürtçenin Sorani aksanı kullanılıyor. Erbil başta olmak üzere KDP bölgelerinde ise Gorani aksanı kullanılıyor.

KYB Irak'taki Kürt partileri arasında İran ile arası en iyi olan, İran'ın en çok güvendiği ve İran'a en çok güvenen kesim. Kuzey Irak'ta Türkiye'nin, NATO'nun ve Amerika'nın artan ağırlığını dengelemek için PKK'ya göz yuman bir strateji benimsiyorlar. Çünkü Türkiye, NATO ve Amerika'nın bölgedeki en büyük işbirlikçisi KDP. PKK ise KDP'ye de rakip olan daha zayıf bir unsur olarak sahnede. Bu nedenle İran da bölgede IŞİD'e karşı gösterdiği sert tutumu doğrudan PKK'ya yöneltmiyor.

Türkiye son zamanlarda özellikle Süleymaniye ve çevresinde üst düzey PKK yöneticilerine dönük nokta operasyonlarla bombardımanlar yapıyor. İran da KDP'nin başkenti Erbil ve çevresindeki IŞİD ve Mossad üslerini vuruyor. Suriye'de de İdlip bölgesini hedef alıyor.

Bu genel manzara içinde Türkiye, KYB'yi doğrudan tehdit edince aslında İran'ı dolaylı yoldan ve üstü örtülü şekilde tehdit etmiş oluyor. İran Cumhurbaşkanı Reisi'nin 24 Ocak Çarşamba günü Türkiye'ye yapacağı resmî ziyarette bu konunun gündeme gelmesi olasıdır.

REİSİ TÜRKİYE'DE

Uzun süredir planlanan ve en son İran'daki bombalı terör saldırısı nedeniyle ertelenen İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin Türkiye'ye resmî ziyareti 24 Ocak 2024'te gerçekleşti. Basın önündeki açıklamalar ve konuşmalar, farklı alanlarda imzalanan 10 anlaşma, üst düzey resmî karşılama dikkate alındığında ziyaretin olumlu geçtiği, Türkiye İran ilişkilerinin gelişmesine hizmet ettiği görülüyor.

Ortak basın açıklamasında Erdoğan ve Reisi birbirlerine yönelik övgü dolu ifadeler kullandı. Erdoğan "Türkiye'nin terörle mücadelesine İran'ın daha çok desteğini bekliyoruz" dedi. Reisi "Türkiye'nin ve bölge ülkelerinin güvenliğini kendi güvenliğimiz sayıyoruz. Terörle mücadeleyi destekliyoruz. Türkiye'nin de bize karşı yürütülen terörizme karşı daha fazla desteğini istiyoruz" dedi. Reisi terörü Batılıların desteklediğini iki ülkenin de ortak mücadele etmesi gerektiğini söyledi. İki lider Filistin konusunda da görüş birliği içinde Filistin halkının yanında olduklarını açıkladı.

CHP KARAR VERDİ

23 Ocaktaki grup toplantısında konuşan Özel "Bizi korkutmaya çalışıyorlar ama biz DEM ile işbirliği yapacağız. Her şeyi kamuoyu önünde yapacağız ama. Gizli saklı hiçbir gündemimiz yoktur. Neyi kabul edeceksek, neyi kabul etmeyeceksek her şeyi halkın gözünün önünde konuşacağız. Erdoğan ve Bahçeli'ye hatırlatıyorum halkın derdi DEM değil, zamdır zam. Emeklilere yapılan zam. En düşük emekli aylığı asgari ücret düzeyinde olmalıdır. Bunun için biz sonuna kadar mücadele edeceğiz. Halkı da emeklileri de mücadeleye çağırıyoruz" dedi.

Özel, DEM ile ilgili daha önce de benzer açıklamalar yapmış, adımlar atmıştı. Fakat sonrasında gelen art arda şehit haberleri ile ikircikli bir söyleme geçmişti. Anlaşılan CHP yönetimi şimdi iç değerlendirmelerinde DEM ile açık işbirliğine yönelme buna karşılık ekonomik sıkıntılar konusunu öne çıkarma stratejisini uygulamaya karar vermiş. Sonuçlarını hep birlikte göreceğiz.

Bahçeli grup konuşmasında yine CHP'ye ve Özel'e özel yer ayırarak yüklendi. İlk önce Dersim tartışmasına girdi. "Dersim diye bir yer yoktur. Dersim dediğin tunç yürekli insanların yaşadığı Tunceli'dir. Sen daha bunu bilmiyorsun" dedi. "CHP, HDP ile demleniyor" diye kelime oyunları yaptı.

MHP AKP REKABETİ

Kulp ilçesinde kaymakam imama kızmış. İmam darp raporu almış. Kaymakam MHP'liymiş. Bunun üzerine tarikatlar ve AKP'ye yakın kesimler kaymakama yüklenmeye başlamıştı. MHP ise kendisine yakın bütün kaymakamları harekete geçirerek Türkiye'nin dört bir yanından kaymakamların, Kulp kaymakamına sahip çıkan mesajlar atmasını sağladı. Bu adım da tarikat çevrelerinde, Yeni Şafak başta olmak üzere AKP çevrelerinde "MHP paralel devlet yapısı kurmuş, kuruyor" şeklinde eleştirilerle karşılandı. "Bu bir darbe girişimi" diye çıkışlar oldu. Deva Partisi de tepki göstererek MHP'yi paralel yapılanma kurmakla eleştirdi.

Peki olay niye yaşanmıştı? Sızdırılan bilgilere göre İmam, Diyanet İşlerinin gönderdiği cuma hutbesinde yer alan 9 şehit ile ilgili paragrafı okumamış. Daha önce hutbeyi okumuş olan ve cuma namazı için camide bulunan kaymakam, bu bölümü okunmayan imama tepki göstermiş. Çıkışta da fırça atmış. "Niye şehitlerimizle ilgili bölümü okumadın?" diye çıkmış. İmam da "Tehdit altındayım. Onlar şehit değil, okuma diye tehdit ediliyorum" demiş. Kaymakam da daha çok kızarak "Türkiye Cumhuriyeti varken sen onlardan mı korkuyorsun?" diye daha çok kızmış.

Bahçeli 23 Ocaktaki grup konuşmasında, Kulp Kaymakamına özel bir yer ayırarak net şekilde sahip çıktı. "Şehitlerimize saygısızlık eden bu kişiye gereken cevap verilmiştir" dedi. Kulp Kaymakamına sahip çıkan kaymakamlara ve diğer kesimlere teşekkür etti.

AKP çevrelerindeki tepkinin haklı bir tarafı var. Bir anda günlük hayatta adı sanı duyulmayan ilçelerdeki birçok kaymakam neredeyse aynı cümlelerle protesto açıklamaları yapmaya başladı. Bu düpedüz MHP'nin gövde gösterisi anlamına geliyor. Tabii başka bir açıdan AKP ve MHP arasındaki mücadelenin de ortaya çıktığını görüyoruz.

MHP bu iç mücadelede dengeleyici bir adım olarak İsveç'in NATO'ya alınmasına onay vererek AKP'nin elini de rahatlatıyor. Oylama öncesi grup konuşmasında "Komisyonda bizim adımıza konuşan arkadaşlarımız İsveç protokolüne destek verdiler. Vardır hükümetin bir bildiği, devlet yöneticileri buradan F16 konusunda fayda gelir diyorlarsa onlara fırsat tanımalıyız diye konuştular" dedikten sonra, "Biz cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini destekliyoruz. Bunun gereği olarak AKP ile özdeşleşerek adeta destekledik. Genel kuruldaki oylamada da desteklemeye devam edeceğiz" dedi. Böylece destekleme kararlarını, içlerinden gelerek değil fedakârlık yaparak, sistemi destekledikleri için aldıklarını da kayda geçirdi.

MHP bu hafta da, bir yandan şehitlere sahip çıkan ulusal değerlerin temsilcisi, diğer yandan tarikatlarla itişen, onlarla boy ölçüşen bir yapı olarak görüntü vermiş oldu. Bu alanlarda CHP'nin yarattığı boşluğu doldurma, AKP'nin hatalarından ayrışma yoluyla milliyetçi/ulusalcı/bağımsızlıkçı alanın tek sahibi olma stratejisini yürütmeye devam ediyor.

CAN ATALAY

AYM kararlarını uygulamamakta direnen ve bütün yerleşik hukuk ilkelerini ve Anayasayı çiğneyen Yargıtay, Can Atalay hakkındaki cezanın kesinleştiği yönündeki hükmü okunmak üzere Meclise göndermişti. Erdoğan'ın da Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş ile görüşüp "kararı okuyun bu işi artık bitirin" dediği rivayet ediliyor. Bu hafta (22-28 Ocak) Meclise başkanlık etmesi gereken Sırrı Süreyya Önder hastalandığı için yerine MHP'den Celal Adan geçecek. Dolayısıyla Mecliste Yargıtay kararının okunmasına yönelik bir beklenti var. Ama kulislere gelen bilgilere göre kararın Meclis Başkanvekili Bekir Bozdağ'ın gelecek hafta yöneteceği oturumların birinde okutulması daha yüksek olasılık.

Anayasa Mahkemesi kararına rağmen Yargıtay kararının Mecliste okunması da anayasal bir suç. Ama Türkiye artık anomi toplumu olmaya doğru sürükleniyor. Kanun yok. Kural bile yok. Karar var. Muktedirlerin aldığı kararlar var. Halk cumhuriyete azim ve kararıyla sahip çıkana kadar AKP yönetimi başına buyruk anlayışla yönetmeye çalışacak.

FİLİSTİN DİRENİYOR

Filistin'de 22 Ocak tarihine kadar şehitlerin sayısı 25 bin 490, yaralıların sayısı 63 bin 354, 8 bin kişi de kayıp olarak saptandı. Ama direniş hâlâ etkili şekilde sürüyor.

23 Ocak sabahında Hamas'ın roket saldırısıyla 21 İsrail askeri öldü. Bir binayı hedef alan saldırının ardından İsrail yetkilileri de "savaşın en trajik günü" diyerek resmen de kayıplarını kabul etti. İsrail intikam almak için Han Yunus'u daha şiddetli bir abluka altına almış. Yine aynı gün başka bir yerde üç İsrail askeri daha öldürülmüş. Hizbullah da bir İsrail hedefine saldırı düzenlemiş.

Ateşkes hâlâ yok. İsrail'in Hamas'a, "Siz bütün elinizdeki savaş esirlerini bırakın 2 ay ateşkes yapalım" diye teklifte bulunduğu yönünde haberler var. Hamas kendilerine böyle bir teklifin gelmediğini, bunun bir basın propagandası olduğunu söyledi. Basında, ara buluculuk yapan Katarlı yetkililere İsrail'in Gazze'deki Hamas yöneticilerinin Gazze dışına çıkarılmasını teklif ettiği ve Katar tarafının bu teklifi daha Hamas'a iletmeden reddettiği, "Böyle bir teklif ile ara bulunamaz" dediği yer alıyor.

TRUMP'IN ELİ GÜÇLENİYOR

Geçen hafta Iowa Eyaletinde yapılan Cumhuriyetçi Parti Başkanlık adaylığı ön seçimlerinde rekor düzeyde oy alarak partililerin yüzde 51'inin desteğini alan Trump'ın eli güçleniyor. Iowa seçimlerinin hemen ardından, Elon Musk'ın da beğendiğini açıkladığı aday adaylarından Vivek Ramaswamy farkın çok büyük olduğunu ve kapanamayacağını açıklayarak Trump lehine seçimlerden çekildiğini açıklamıştı.

Bu hafta ise Iowa seçimlerinde yüzde 21 ile ikinci olan, Trump'ın asıl rakibi olarak görünen Ronald Dion DeSantis de seçimlerden Trump lehine çekildi. DeSantis, Cumhuriyetçi tabanın açık şekilde Trump etrafında birleştiğini gördüğünü, Florida Valiliğine odaklanmaya döneceğini açıkladı. Karar, özellikle Demokratlar arasında hayal kırıklığı yarattı. Geriye yüzde 19,1 oyla üçüncü olan Nikki Haley kaldı. Haley'in de yardımcılığa razı olacağı yönünde beklentiler var.

ALMANYA'DA VATANDAŞLIK KOLAYLAŞIYOR

Almanya'da yeni kabul edilen kanunla vatandaş olma şartları kolaylaştırıldı. Almanya'da düzenli oturmak ve iş sahibi olmak vatandaşlığın hemen yolunu açacak. Eski misafir işçilerin de vatandaş olmasının önündeki engeller kaldırılıyor. Dil şartını hafifletiyor. 5 yıllık oturma şartını düşürüyorlar. Çifte vatandaşlığa da yeniden izin vermeye karar verdiler. Kan bağı arama şartını da rafa kaldırdıkları görülüyor.

Almanya'da nüfusun yaşlanması çalışan işçi sayısında önemli bir düşüşe neden oluyor. Bu durum ekonomiyi döndürülemez bir yere sürüklüyor. Şirketler için iflas tehlikesi beliriyor. Sosyal güvenlik sistemi, emeklilik sistemi de yaşlı nüfusun yükünü kaldıramaz duruma geliyor. Anlaşılan bu yönde yazılan raporlar ve yapılan incelemeler devlet düzeyinde ortak görüş olarak kabul edilmiş durumda.

İRAN HAMLESİ NE ANLAMA GELİYOR?

İran birden üç ülkeye füze fırlattı. İlk olarak 15 Ocak'ı 16 Ocak'a bağlayan gece yarısı Suriye İdlib'te IŞİD üsleri olarak belirlendiği hedefleri vurdu. Yani Suriye Hükûmetine yönelik değil, hükûmetin de çıkarına bir saldırı düzenledi. İdlib, Hatay sınırimızda El Kaide ve IŞİD yanlısı grupların Türkiye ile ilişkileri iyi olan cihatçı çetelerle ortaklaşa hâkimiyet kurduğu bir alan.

İkinci olarak aynı gece Irak'ta, Kürdistan Bölgesel Yönetiminin başkenti Erbil'i vurdu. Burada doğrudan Amerikan Konsoloslughunu ya da tesislerini değil, Mossad merkezi olduğunu söylediği çok önde gelen bir iş adamının evini ve KYB'de istihbarat sorumluluğu yapmış eski bir yöneticinin evini havaya uçurdu.

Üçüncü olarak 17 Ocak'ta kimsenin beklemediği bir sürpriz olarak Pakistan'ı vurdu.

Sorunlar

Tarihsel olarak Belucistan olarak bilinen bölge Pakistan ve İran arasında ikiye bölünmüş durumda. İki ülkenin de güney bölgelerinde. İki ülkedeki ayrılıkçı örgütler bir diğeri tarafından destekleniyor. Yani Pakistan'da üslenmiş olanlar İran'a, İran'da üslenmiş olanlar Pakistan'a saldırılar düzenliyor. Aynı zamanda bölge El Kaidecilerin de örgütlenmeye başladığı bir alan. Özellikle Pakistan tarafı. Ama bütün bunlarla birlikte iki ülke arasındaki diplomatik, siyasi ve askerî sorunlar birbirlerine saldırılarını gerektirecek boyutlarda değil. Zaten Pakistan'ın Hindistan dışında kimseyle savaşı da olmamış. Pakistan'a Hindistan dışında hiçbir ülke saldırı düzenlememiş. Çünkü bir sürü gerekçenin yanında Pakistan nükleer bir güç. Hindistan da öyle.

Sürpriz

Bütün bunlara karşın İran, Kasım Süleymani'nin anma törenlerinde El Kaide'nin üstlendiği

terör saldırısını bahane ederek Pakistan'ın Belucistan bölgesinde terör üsleri olarak duyurduğu yerlere füze saldırısı düzenledi. Normalde Pakistan içinde kendisine yakın gruplara dayanarak iç kargaşa yaratacak bir eylem yaptırması beklenirdi. Tabii cevap olarak Pakistan da İran'ın Belucistan bölgesinde kendisine yönelik terör faaliyetleri içinde olan örgütlerin üsleri olarak duyurduğu yerleri vurdu. İki saldırıda da sivillerin öldüğü yönünde haberler geliyor.

Saldırının beklenmemesinin bir başka yönü de iki ülke de Şanghay İşbirliği Örgütü ŞİÖ üyesi. İran aynı zamanda BRİCS'e de üye. Pakistan, İran ile de çok güçlü ve ticari bağları olan Çin'in en fazla yatırım yaptığı ülkelerden biri. Pakistan ekonomisi büyük ölçüde Çin ile işbirliğine dayanıyor. İki ülke Çin'in kuşak ve yol projesinin köşe taşlarını oluşturuyor. İran daha çok olmak üzere iki ülkenin Rusya ile ticari, askerî ve siyasi ilişkileri de yoğun. Pakistan da ekonomik alanda Rusya ile yeni yakınlaşma hamleleri yapıyor.

Sular duruldu bile

Saldırı o kadar sürpriz ki saldırıdan bir gün sonra iki ülkelerin donanmaları ortak tatbikat yaptı. Hemen ertesinde ise barıştılar. Pakistan misilleme yapmadan önce ve misilleme yaparken "Biz İran ile dostuz, savaşmak istemiyoruz, sorunları barışçıl yoldan çözeriz ama saldırı egemenliğimizi çiğnemiştir" diye açıklama yaptı. İran saldırısı olur olmaz Amerika büyük bir fırsat bulmanın heyecanıyla Pakistan'ın İran'a hak ettiği cevabı vermesi gerektiğini, her türlü araçla tamamen Pakistan'ın arkasında olacağını söyleyerek kışkırtmaya çalıştı. Ama Pakistan'daki en Amerikancıların oluşturduğu hükümeti ikna edemedi. Pakistan da, İran da hemen araya girmesi beklenen Rusya, Çin ve Türkiye'nin desteğiyle anında barıştı.

Nedenler ve mesajlar

Öncelikle Pakistan'ın misillemesi oldukça kolay açıklanabilir. Yanı başında Hindistan ile resmen savaş hâlinde olan, uzun yıllar ise ateşkes durumunu sürdüren bir ülke olarak Pakistan'ın İran'a misilleme yapmaması düşünülemez bile. Bunu İran da hesap etmiştir. İran'ın saldırılarının nedenlerine ve mesajlarına biraz daha odaklanmak gerekiyor. İran bu saldırılarla öncelikle Amerika ve İsrail'e güçlü bir mesaj veriyor. İlk defa bu boyutta ve bu menzilde bir füze saldırısı düzenliyor. Daha önce "İsrail'i haritadan sileriz" diye yapılan açıklamaların boş olmadığını gösteriyor. İran'ın derinliğinden İdlib'i vurabilen Devrim Muhafızlarının, İsrail'i de rahatlıkla vurabileceğini anlamak için uzman olmaya gerek yok. Haritaya bakmak yeterli. İkinci olarak kendisine dolaylı olarak tehditler savuran Türkiye'ye "beni yok sayma, ben buradayım, benimle ortak davranmalısın" diyor. Bir yandan Amerika, İsrail ve Mossad ile

ortaklarını vururken diğer yandan Türkiye'deki Amerikancıların desteklediği İdlib'teki terör çetelerini vuruyor.

Bir nükleer güce kim saldırır?

Üçüncü ve asıl büyük mesaj ise yine Amerika ve İsrail'e. İran asıl düşmanından çekinmediğini göstermek isterken ona yakın özellikleri olan alakasız birine posta koyan kabadayı stratejisi izliyor. Nedir bu? Amerika, İsrail ve Pakistan'ın ortak özelliği nedir? Üçü de nükleer güç. İsrail resmen açıklamıyor ama herkes tarafından nükleer bir güç olduğu biliniyor. İran Pakistan'a saldırırken "ben nükleer bir güce saldırmaktan çekinmiyorum" mesajını veriyor.

Burada İran'ın bu saldırıyı düzenlerken bölge ülkelerinin hemen ara buluculuğa koşacağını da düşündüğü öngörülebilir. Ama tek başına buna dayanan bir strateji çok maceracı olurdu. Akli başında hiçbir devlet yöneticisi stratejisini saldırdığı gücün anlayışına ya da çevre ülkelerin ara buluculuğuna terk etmez. Hele İran gibi geleneksel olarak maceracılıktan uzak, dış politikada insanı çatlatacak kadar sabırlı bir yönetim anlayışına sahip bir ülkeden bahsediyorsanız. Geleneksel İran devlet mantığına çok uygun davrandıklarını sayısız örneklerle açıklayabileceğimiz İran yönetimi ülkesini hedef alan terör saldırısına, Yemen'e yönelik saldırılara, Devrim Muhafızları komutanlarının öldürülmesine ve son olarak Türkiye'nin KYB üzerinden yönelttiği dolaylı tehdide dengeli, kendisini ezdirmeyeceğini belli ederken kimseyi savaşa kışkırtmayacak bir cevap vermek zorundaydı. Öyleyse İran'ın mesajı daha bir vurgulu hâle geliyor. "Ben nükleer bir güce saldırmaktan çekinecek bir ülke değilim." Öyleyse geriye tek bir soru kalıyor. Nükleer bir güce saldırmaktan çekinmeyen bir ülkenin de nükleer bir güç olması

beklenmez mi? Bu son kısım okuyucunun da göreceği gibi somut bir bilgiye dayanmıyor. Genel siyasi tarihe dayalı deneyimler; İran tarihi, askerî strateji ve temel siyasi bilgilerin gösterdiklerine dayanan bir çıkarsama. Pakistan'ın da İran'a yönelik misillemesinde son derece ölçülü ve dengeli bir tutum alması da bu gözlemleri pekiştiriyor.

Acaba İran dünyaya artık bir nükleer güç olduğunu dolaylı olarak ilan etmiş mi oluyor?

Geçişken ve gevşek denge

Yaşananlar dünyada emperyalistler ve direniş cephesi arasındaki kutuplaşmanın hâlâ istikrarsız olduğunu, geçişli ve gevşek ilişkilerin yaygın olduğunu gösteriyor. İran ve Pakistan ŞİÖ üyesi ama savaşın eşiğine geldi. Pakistan en Amerikancılarının yönetiminde ama Amerika'nın kışkırtmasına rağmen İran'a ağır cevap

vermedi. Çin ekonomik olarak Pakistan'da daha güçlü bağlara sahip.

Başka bir örnek Arjantin, BRİCS'e üye olacaktı ama Amerikan müdahalesi ile vazgeçti. Suudi Arabistan'ın BRİCS üyesi olup olmadığını anlayan yok. Devlet televizyonu üyeyiz, dedi. Kutlama mesajı yayınladı. Dışişleri Bakanı üye olmadık düşünüyoruz, dedi.

Rusya Batının diplomatik ambargosunda ama Davos zirvesinde bu yıl en kalabalık heyet Çin'indi.

Amerika, emperyalizm güç kaybediyor. Müttefikleri sapır sapır dökülüyor. Ama bu antiemperyalist cephenin, direniş cephesinin otomatik olarak istikrarlı bir güç odağı olmasına yol açmıyor. Dünya halklarının daha fazla dayanışmaya, daha fazla birleşmeye daha istikrarlı siyasi ekonomik askerî bağlara ihtiyacı var.